

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Rik Houthaave ¹²⁷⁸⁵¹

WES - Afdeling Ruimtelijke Planning
RUG - Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning

Opbouw van de voordracht

1. Water in de ruimtelijke ordening:

- ◆ water als conditie
- ◆ water als belang
- ◆ water als ordenend principe

2. Positie van het ruimtelijk beleid ten aanzien van het integraal waterbeheer:

- ◆ samenhang van de beleidsdomeinen
- ◆ inhoudelijke en procedurele afstemming
- ◆ instrumentele ontwikkeling
- ◆ kansen en knelpunten

3. Kansen voor een integrerende aanpak:

- ◆ rol van de kaart van de overstromingsgebieden
- ◆ op weg naar waterkansenkaarten
- ◆ doorwerking naar de ruimtelijke ordening

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Opbouw van de toelichting

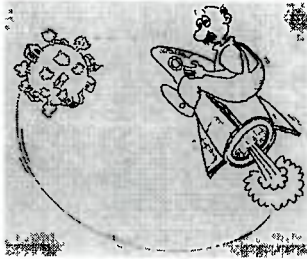
0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Opbouw van de toelichting

0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

De ruimte is schaars

Een lange remweg van de fout
gelopen ruimtelijke ordening

Bouwen buiten de stad en woonkernen in het
buitengebied werd zowat overal mogelijk

Verharding van de open ruimte

Verstening van de watersystemen

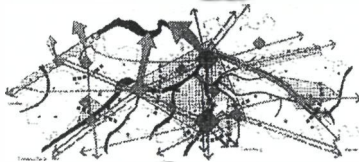

Methode van de ruimtelijke
structuur planning

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Referentiekader voor duurzaam ruimtelijk
beslissen en handelen

Samenhang tussen samenleving en de fysieke ruimte

Met de neus op de feiten

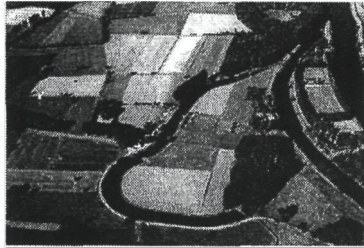

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

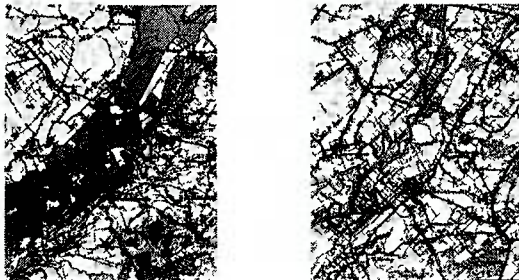
Opbouw van de toelichting

0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

Rivieren verdwijnen uit hun natuurlijke inbedding

Rivieren verdwijnen uit hun natuurlijke inbedding

Onomkeerbaar beslag op de ruimte voor watersystemen

Maakbaarheid van de ruimtelijke omgeving is beperkt

Water in de ruimtelijke ordening

- Water als conditie
- Water als belang
- Water als ordenend principe

Water in de ruimtelijke ordening

Water legt zelden een uniek beslag op de ruimte.

Ruimtelijke principes

- ontwikkeling van functiecombinaties
- water als ordenend principe

Van water sturen naar **water sturend**

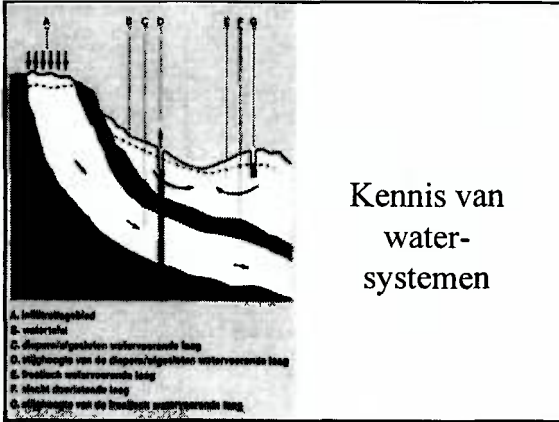
Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Opbouw van de toelichting

0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

Ruimtelijke ordening en watersystemen

LEERELEMENTEN VOOR AFSTEMMING

Kennis van water-systemen

Kennis van rivierprocessen

Kennis van effecten in de waterketen

Water in de ruimtelijke ordening

LEERELEMENT

inzicht in de

- kennis watersystemen
 - ruimtelijke dimensie van watersystemen,
 - ruimtelijkheid van rivierprocessen
 - ...
- sterker meenemen ruimtelijke keuzeprocessen

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Opbouw van de toelichting

0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

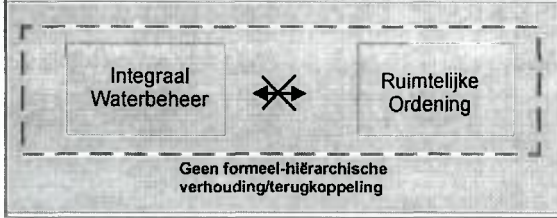
Integraal waterbeheer

een samenhangend beleid dat een duurzaam gebruik van watersystemen nastreeft.

Opgave bij integraal waterbeheer inhoudelijke - procedurele afstemming

Figuur 1: Autonome positie van het integraal waterbeheer en de ruimtelijke ordening

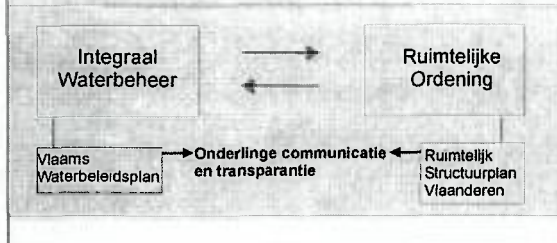

Opgave bij integraal waterbeheer inhoudelijke afstemming procedurele afstemming

- vergroten van overdraagbare kennis van watersystemen
- eigen planningsstelsel voor watersystemen
- streven naar een breed maatschappelijk draagvlak
- bestuurlijke afspraken over horizontale integratie
- gebiedsgerichte en projectmatige uitvoering

Onderlinge Positie RO-IWB

Figuur 2: Wederzijdse inhoudelijke betrokkenheid van het integraal waterbeheer en de ruimtelijke ordening

Het watersysteem sturend voor de ruimtelijke ordening ?!

Opbouw van de toelichting

0. Inleiding: rol en betekenis van de RO
1. Water in de ruimtelijke ordening
2. Positie van de RO ten aanzien van het integraal waterbeheer
3. Kansen voor een integrerende aanpak

Kansen voor een integrerende aanpak

Elementen van procedurele en instrumentele afstemming tussen IWB - RO

Doorwerking van het IWB in de RO

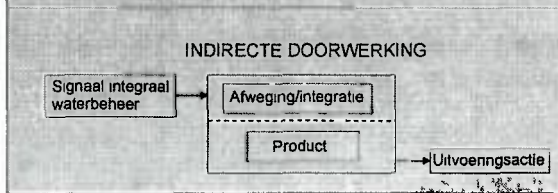
Mogelijkheden tot Afstemming RO-IWB

Figuur 3 Onderlinge betrokkenheid in integrerende momenten

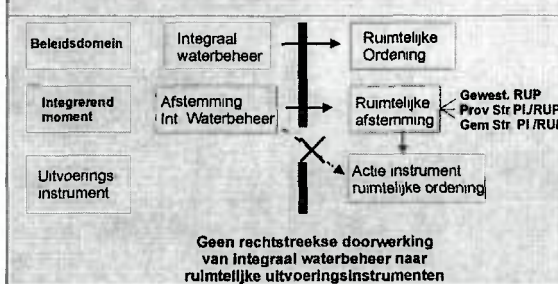
Mogelijkheden tot Afstemming RO-IWB

Figuur 4 Procesmatige en productcomponent van ruimtelijke uitvoeringsplannen

Mogelijkheden tot Afstemming RO-IWB

Figuur 5 Onrechtstreekse - instrumentele - doorwerking

Type planningsprocessen RO

Keuze van beleidscategorieën in het RSV

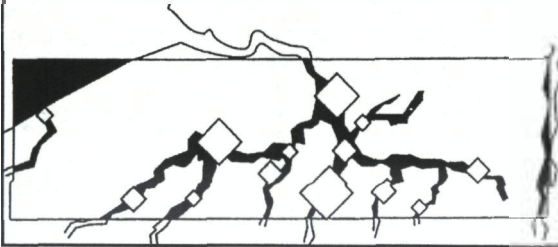
- Stedelijke gebieden
- Buitengebied: agrarische, natuurlijke en de bosstructuur

Afbakeningsprocessen als open en integrerende planningsprocessen met een ruimtelijke invalshoek:

dichtbij of VERAf

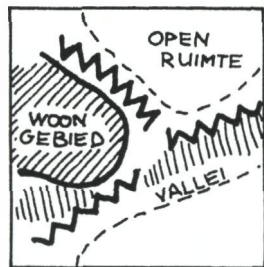
Structuurplanning als referentiekader voor
duurzaam ruimtelijk beslissen en handelen

Schaalniveau Vlaanderen

Structuurplanning als referentiekader voor
duurzaam ruimtelijk beslissen en handelen

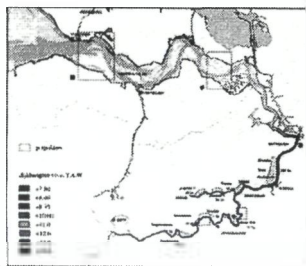
Lokaal
schaalniveau

Kansen voor een integrerende
aanpak

Ruimte voor Water

**Doorkijk op de lange termijn
Ruimte-reservaties voor de rivier**

**Kansen voor een integrerende
aanpak**

Ruimte voor Water

**Water in de ruimtelijke ordening is meer
dan een duurzame locatiekeuze vanuit
het waterperspectief**

**Hydrologische ordenings- en
ontwerpprincipes**

- 1 Samenhang van het watersysteem
- 2 Positionering in het watersysteem
- 3 Buffering tussen onverenigbare functies

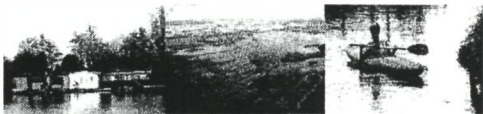
© 2000 Rijkswaterstaat

Water in stedelijke gebieden als ontwerpopgave

Kansen voor kwalitatieve woonmilieus

Kansen met water Meervoudig ruimtegebruik

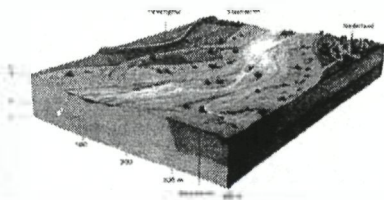
Wonen op het
water

Wetlands

Water en
natuurrecreatie

Ruimte voor rivierprocessen geeft kansen voor functiecombinaties

GRENSMAAS NA INGREPEN

Afbakening overstromingsgebieden

- inbedden in een visie op het watersysteem
- meevertalen in een water(kansen)kaart
- geheel inbrengen als ruimtelijke dimensie van het watersysteem (incl ruimtevraag voor water en ruimtelijke kwaliteitseisen in processen van ruimtelijke ordening)
- natte paragraaf in bestemmingsplannen

R.O. en Waterbeleid tot elkaar veroordeeld

- Waterbeheerders en ruimtelijke ordenaars krijgen in toenemende mate met elkaar te maken
- rem : complicerende factor in complexe besluitvorming
 - + winst : ruimtelijke locatiekeuzes gebaseerd kennis van het watersysteem
 - + winst : waterbeheerders verwerven inzicht in ruimtelijke processen
